

Za tri tedne.

1. »Ata bodo prišli.«

a duri je potrkal pismonoša, vstopil in oddal vojno dopisnico.

»Mama, kdo pa piše!«

»Počakaj no, da preberem.«

Kodrasova mati bere in bere, obraz se ji jasni in iz prsi se privije globok vzdih: »Torej vendar enkrat!«

»Mama, kaj pa je?«

»Ata pišejo. Poslušajte: Ljubi domači! V kratkem se vidimo. Dobil bom tri tedne dopusta. Ne morem povedati, kako sem tega vesel, ko bom spet videl svoje domače. Natančneje prihodnjič. Vaš Janez K.«

Kratko pismo, pa je bilo za mater in za otroke več vredno kot sto kron.

»Ata bodo prišli!« je hitel oznanit Janezek po celi vasi.

Vsa hiša je govorila potem samo o atu: kdaj bodo prišli, kakšni so že, kdo jim bo šel naproti...

»Otroci, glejte, da bodete pridni, sicer vas bom vse atu zatožila. Veš, Janezek, ti si bil precej neubogljiv, Manica, ti si tudi rada jezikalala, Tonček in Jožek — no, zaenkrat naj bo.«

Tako je opominjala mati svojo deco.

Da bi vi videli, kako so bili naenkrat vsi otroci pridni! Janezek je delal, kakor bi bil že cel Janez, ne pa šele desetleten deček. Manica je bila vkljub svojim dvanajstim letom in svoji šibki postavi naenkrat cela dekla. Še celó najmanjši, triinpolletni Jožek, je hotel pokazati, da je za delo pri hiši in ne samo za napotje. Prav res: ata morajo vedeti, da so doma samo pridni otroci.

In koliko je bilo prošenj!

»Mama, nikar ne povejte, da sem Jožka prevrnil. Saj ga nisem nalašč.«

In zopet od druge strani: »Mama, ali bodete povedali atu, da sem vam nagajala? Jelite, da ne bodete?«

»Mama,« je hitel vmes sedemletni Tonček, »ali bodete povedali, da sem bil že pri svetem obhajilu in da vsak dan molim za ata?«

»Saj jaz tudi.«

»Jaz pa tudi.«

»Pa to tudi povejte, da sem vam peljal v málen.«

»Pa da sem jaz pomagala pri žetvi.«

Prošnja za prošnjo! Vsak bi bil rad najbolj priden, vsak bi bil rad zabrisal sled na prejšnje pogrške. Mama pa niso nikomur nič obetali. »Kdor je priden in ubogljiv, se mu ni treba ničesar bati,« so ponavljali venomer.

Ata pa ni bilo tako kmalu domov. Janezek je že tožil, da se je naveličal priden biti, ker ata že tako dolgo ni. Manica ga je pa hitela tolažiti,

naj ne preneha s svojo pridnostjo in poslušnostjo: »Kaj bi bilo, ko bi ata ravno tisti dan prišli, ko bi bil ti najbolj poređen! Kako bi bili žalostni!«
Plamen pridnosti, ki je že pojema, se je vnel nanovo.

»Ata bodo prišli! Juhuhu!«

Čudno moč ima v Kodrasovi hiši ta beseda. Nekam toliko doseže, nekam tako veselje rodi v otroških srcih, kakor če tam okrog godu svete Katarine kdo pove: »Miklavž že posluša.«

2. »Danes.«

V drugem pismu je povedal oče Kodras natančneje, kdaj pride domov.

»V sredo pred svetim Matevžem, gotovo pa v četrtek se vidimo.«

To je stalo v drugem pismu zapisano črno na belem, pravzaprav na rdečkastem.

Ata so šli včasih v Loko na semenj ali pa v Kranj ali pa v Ljubljano. Kako so jih otroci težko pričakovali! Ko so zaslišali matično ropotanje voza in peket konjskih kopit, so dejali: »Otroci, ata gredo.« Pa se je usula cela truma hišnega drobiza in hitela naproti. Ko so zagledali konja in voz, tedaj so se oglasila mlada grla in iz njih je privrela prošnja: »Ata, štruco, ata, štruco!« In to prošnjo so ponavljali vsi noter do najmanjšega samosrajčnika, ki je počasi lezel za drugimi: »Ata, tluco, tluco, ata!«

Tako in še z večjim hrepenenjem so pričakovali Kodrasovi svojega očeta, ki se ni vračal iz Loke, iz Kranja ali iz Ljubljane, ampak naravnost iz vojske.

»Mama, ali je danes že sredo?« je vprašal Tonček, Janez in Manica sta pa že sama vedela za ta dan.

Navsezgodaj so bili tisto jutro pri Kodrasovih pokoncu.

»Mama, ali že gremo?« je prigovarjal Janezek že ob osmih zjutraj, čeprav je prihajal vlak šele ob desetih, in do kolodvora ni bilo čez pol ure.

»Le počakaj, no. Saj vidiš, da je še vse prezgodaj. Pa hladno je še tudi. Čemu bi prezebal!«

»Saj mene nič ne zebe.«

»Mene pa tudi ne.«

»Mene pa tudi ne.«

Kako je druga jutra vsak otrok tožil, da ga zebe; kako je vsak rad pritekkel v hišo, da se je malo pogrel! A danes — danes — ko pridejo ata — naj koga zebe?

Naposled izreko mama le odrešilno besedo: »Otroci, sedaj pa pojdite!«

Nikdar še niso tako radi in s takim veseljem ubogali otroci, kakor ta dan. Manica, Janez in Tonček so šli, ne, tekli so, kakor bi jih veter nesel, na kolodvor, Jožek pa je ostal doma pri mami.

Še precej časa so morali otroci čakati na kolodvoru. Naposled je pa vlak pripihal, in potniki so začeli izstopati in vstopati. Toda — kje so ata? Janezek je zlezal na ograjo, Manica se je vzpenjala na prste, ali ata le ni bilo... Pač, tamle iz zadnjega voza je pa izstopil nekdo v vojaški obleki, ki ravno tako hodi kakor naš ata. Mogoče pa bodo ali pa ne?

Janezku se zmedejo usta na smeh in na jok hkrati. Tako je želel videti ata, tako jim je hitel naproti, tako je bil priden — in zdaj bo vse zastonj!

O, ne! Vojak se nasmehne in pokliče: »Janezek, Manica, Tonček! Ali me nič ne poznate?«

»Ata!« kriknejo vsi otroci naenkrat in skočijo k očetu. Nihče ne vpraša za štruco. Kaj! Samo da vidijo ata, ki ga že toliko časa niso videli. Ata jih poboža, in v očeh se mu posveti nekaj svetlega.

Počasi stopajo proti domu. Mudi se nikamor nič, povedati pa imajo toliko drug drugemu.

»Ata, kako smo mi za vas molili!« pripoveduje Janezek.

»Pa Sivko smo prodali vojakom, ali ste jo kaj videli, ata?« hiti od druge strani Tonček. — In tako notri do doma.

Jožek pa doma nič ni poznal ata. Kako neki! Saj še tri leta ni bil star, ko so odhajali.

»Jožek, ali me kaj poznaš?«

Jožek skremži obraz na jok in se skrije za mamu. Milo se stori očetu. Otrok ne pozna svojega očeta...

Polagoma se pa vendar tudi z Jožkom spoznata in sprijaznita.

Prijetni so bili tisti dnevi, ko so bili ata na dopustu. Koliko so vedeli povedati! Koliko so prestali in pretrpeli na vojski! Zares sam Bog jih je moral varovati, da se jim ni pripetilo nič hujšega.

»Še bomo molili za ata,« je dejala Manica Tončku.

»O še, še, pa še več!«

3. »Nazaj!«

Dopust! Ti beseda vse sladkosti za naše može in fante na bojnih poljanah! Le škoda, da tudi ti ne podajaš medu brez pelina. Sladko je snidenje z domačimi, kakor ni bilo še nikdar, zato je pa tudi ločitev grenka, kakor ni bila še nikdar.

Nazaj! Kakor bi z očmi trenil, tako hitro so potekli pri Kodrasovih tisti trije tedni.

Mama je hodila že par dni vsa objokana.

»Mama, zakaj pa vi jokate?«

»Tonček, ata bodo šli kmalu nazaj. Čez dva dni že.«

»Zakaj bodo pa šli nazaj? Saj jih imamo vsi radi.«

»Cesar jih kliče.«

»Jaz pa nisem še nič slišal.«

»Cesar tako pokliče, da samo ata slišijo!«

»Jaz bom pa šel cesarju povedat, da naj našega ata več ne pokliče.«

»Tonček, cesar je pa predaleč. Ti ne moreš do njega. Pa tak gospod je cesar, da ga moramo vsi ubogati.«

»Ali ga moram jaz tudi?«

»O tudi, tudi. Pa ata ga morajo tudi.«

»No, ga pa bom, da me bo potem rad imel. Samo to bi ga pa rad prosil, da bi nam dal ata kmalu nazaj.«

»Kakor bo božja volja, Tonček.«

Kodras je bil veren mož. To je pokazal tudi, ko je bival na dopustu. Tisti dan pred odhodom je poklical svoje tri otroke in ženo, in vsi so šli k sveti maši in k svetemu obhajilu. Dobri Bog, ali boš uslišal goreče prošnje te dobre družine, ki kleči pred teboj!

Ali naj vam opisujem Kodrasovo slovo? Saj tako vsi veste, da grenka, bridka ura je slovesa.

Potem je bila družina zopet sama. Velikanske gore in širne planjave so ločile očeta od domačih. Ali oče se ni bal. Molitev žene in otrok je pohitelja k njemu na bojne poljane vsak dan.

J. E. Bogomil

Živali.

5. Zajec.

Zajec - strahopetec,
svetu le v zasmeh,
pred nedolžno žabo
jo ubere v beg.

V polju so otroci,
kužek laja tam;
kužek zajčka ujel bi
in pojedel — ham...

Svet ne dá miru mu;
v gozdu šum dreves
splāši ga, da dirja
v polje kakor bes.

Vedno ves preplašen
dirja križemsvet;
a če lovski psi mu
pridejo na sled:

skače divje, da bi
smrti se otel,
dokler ga ne reši
truda — lovčev strel...

Maksimov.

